

Heinrich Rahn Marcus Papke

Disputatio Iuridica De Furtis

Rostochi[i]: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn766231933>

Druck Freier  Zugang

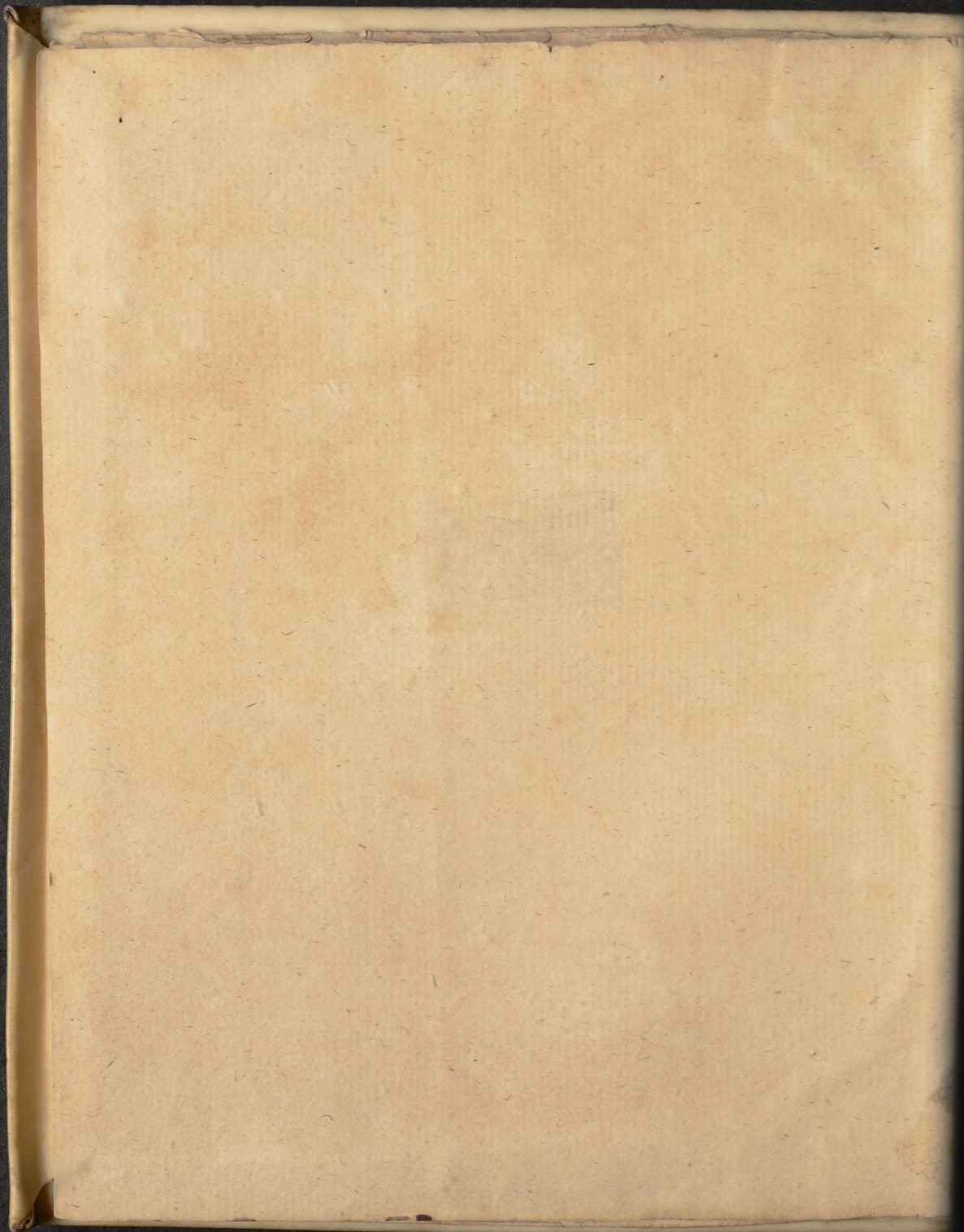




Ja - 1143 1-58.
Z 16.7

Universitäts-
Bibliothek
Rostock

42.18



ANNUENTE JEHOVA
DISPUTATIO JURIDICA
De

FURTIS

Quam

PRÆSIDE.

Viro Magnifico & Clarissimo

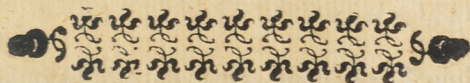
Dn. HENRICO RHANEN,

J. U. D. & p. t. Rectore, Professore publico, Præceptore ac Fautore suo, omni observantiæ genere perpetim colendo,

Publicè proponit,

MARCUS PUPKE / Rostoch:

*In Auditorio Majori ad diem IV. Augusti
horis solitis.*



ROSTOCHI,

Literis NICOLAI KILII, Academ. Typogr.

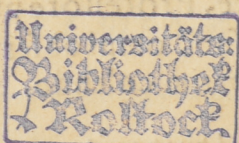
Anno M DC XXXVIII.

ANNUNTIUM
DISPUTATIO JURIDICA

FURTI

FRANCO

DR. HENRICO KHANEN



MARCUS

ROSTOCK

ANNO MDCXXXVIII



M

Editant mihi quid potissimum, de quo dicerem, eligerem, & cui differendo, si qua animi essent vires, me manciparem, occurrit furtorum materia, cujus considerationem tanto magis necessariam puto, quanto delicti hujus frequentia ulceratis hisce temporibus major est. Ita enim seculum hoc comparatum est, ut multi harpijarum instar, Jure & Justitiã posthabitis, aliorum bona diripere, direpta possidere, possessis pro lubitu uti, non modo vitium non esse putent, sed & artem hanc quasi profiteri videantur. Opera ergo precium me facturum arbitror, si hanc in foro maximè vulgarem materiam breviter pertracta vero: cum & alios præclarioris judicij ante me idem argumentum tractasse videam, sciamq. ex l. 25. deliberat. Leg: ea plenius attingenda esse, que quotidiana sunt. Implorato autem numinis Divini auxilio rectã ad ipsum institutus pergo, in initium faciens à definitione, quam fundamentum quoddam methodica disputationis perhibet Everhard à Midlenb. in Loc: leg. à Defin. in fine.

THESIS I.

Furtum est [a] Contrectatio [b] fraudulosa [c] rei [d] alienæ [e] lucri faciendi gratiã [f] vel ipsius rei [g] ejusvè usus [h] vel possessionis [i] Jure naturali prohibita [k.]

[a] Dictum à furuo seu nigro, quod clam & obscure fiat, & plerumq; nocte: vel à fraude, quam semper pedissequam habet, vel à ferendo seu auferendo: vel à Græco sermone Φῦρ, quo fur appellatur. Imo & Græci δῶρ τῆ Φέρεν, i. e. ferendo Φῦρας dixerunt. l. i. in pr. ff. de furtis §. 2. Instit. de obligat. que ex delicto nasc.

A 2

[b] Sola

[b] Sola faciendi furtum cogitatio furem non facit. l. 1. §. 1. ff. eodem. Cum cogitationis poenam nemo patitur. l. 18. ff. de poenis. neq; animo furtum committitur l. 3. §. 18. in fine de acquirenda possess: sed ipse Actus contrectationis interveniat necesse est l. 52. §. 19. h. r. l. 3 §. 18. de acquirenda poss: qui ne subsequenti poenitentia tollitur, eum nemo poenitentia sua nocens esse desinat l. 65. ff. de furt. Contrectare autem hic non tantum significat localiter movere, sed etiam re ex justa causa penes se existente illegitime uti, ut ostendit. §. 6. Inst. de obligat. que ex del. nasc.

[c] Non enim simplex Contrectatio, sed fraus ei juncta & affectus furandi, furem facit. l. 37. in pr. ff. de usucap. & §. placuit 7. Inst. de oblig. que ex delicto, & §. 2. vers. item si is. Inst. de usucap. & nemo furtum facit sine dolo malo, l. 50. §. 2. h. r.

[d] Etiam minimæ. Non enim furtum ex rei subtractæ quantitate, sed ex animo furtivæ æstimatur. l. 5. §. 6. de acquirend. rer. domino: & §. 34. Inst. de rer. divisione. Neq; excluditur hac vocula rei, liber homo l. 14 §. 13. l. 38. §. 1. ff. & §. 9. Inst. hoc tit. Hic quaeritur? an tempore necessitatis & famis extremæ aliena esculenta furtivè fit Reus? Negandum videtur, cum per Can 25. de Consecr. dist. 5. & c. 3. Extr. de furt. ubi glossa addit tempore necessitatis omnia esse communia argument. C. sicut ii, 8. distin. 47. & c. 2. 12. q. 1. tum ex eo quod necessitas faciat licitum, quod licitum in lege non est. l. 4. Extra de R. Jur. nec legem habeat. C. sicut. 10. de consecr. dist. 1. cap. 2. in fine. de observat. Jejun. Sed hæc, præterquam quod falsum est tempore necessitatis omnia esse communia, non probant, furtum non esse quod tempore necessitatis fit, neq; poenam ullam mereri: Verum sicuti expresse dist. C. fraternitatis. 11. 12. q. 2. docet. mitius ejusmodi fur, quam alius plecti, atq; interdum excusari debet. Quod & innuit alleg. c. 3. Extr. de furt. Ideoq; affirmativa hujus Quaestionis verior erit, Non enim agnoscendum ei qui obtentu paupertatis turpem vitam agit. l. 43 §. 5. de ritu nupt. & nulla necessitas excusat, in Divina constitutione prohibitum, ut loquitur glossa in allegat. C. 10. de Consecrat. dist. 1. ex C. ita no 3. 32. q. 5. Quis deniq; nebulonum non præsumitur esset famem, qui vel laborare vel honestè se alere nolit. Unde benè de hoc furto disponit Constit. Criminali: Caroli V. art. 166.

[e] §. 6.

12

[e] §. 6. *Instit. h. t.* non tantum quæ proprietate aliena est, sed etiam in qua aliquis possessionem, vel aliud jus habet, quâ de causa Justin. in §. 1. *hic cum Ulp in l. 1. §. 3. Eod.* distinctè dicit, rei, usus, possessionis. Exinde debitor auferens rem pignoratam creditori, furtum rei suæ committere dicitur in §. 10. *Instit. hic jung. l. 4. §. 21. & l. ult. ff. de usucap. & §. 14. in fine h. t.* imò rem saltem hypothecatam inscio creditore alienantem furtum facere ait Paul. in l. 66. in pr. *ff. h. t. junct. l. 6. C. de usucap. pro Emptor.* Quia non tam rem suam furatur, quam Jus suum creditori intervertere existimatur. Aliàs suæ rei, quæ omninò sua est, quis furtum non facit. Nam quâ ratione quis propriæ rei furtum faceret, cum unicuiq; liceat prohibitu suis uti, modò ne abutatur §. *fin. Inst. de his qui sui vel alieni Jur. sunt.*

[f] l. 1. in fine *ff. & §. 1. Instit. h. t.* atq; hoc maximè distinguit furtum à reliquis delictis: est enim finis qui distinguit actiones: & à proposito maleficia distingui docet Paul. in l. 52. in pr. *h. t.* ut non tam factum, quam finis & faciendi causa spectetur l. 39. in pr. *h. t.* Iste itaque finis si absit furtum non erit.

[g] Mobilis tamen tantum. Nam eorum sententia, qui etiam fundi locivè furtum fieri arbitrantur. (inter quos teste Gell. *Lib. 10. Cap. 18.* fuit Sabinus) est abolita l. 38. in fine *ff. & §. 3. in fine Instit. de usucap.*

[h] Hoc est quod paulò ante attigimus, fitq; dupliciter si nimirum quis utatur re, cujus vel nullum usum habet, vel utatur ultra limitatum & concessum usum. Nullum usum habet Depositarius & Creditor in pignore. Itaq; ille re depositâ, hic pignore utens, furtum committit. Limitatum usum habet commodatarius, quem si excedat, furtum committit. §. 6. *Instit. l. 40. l. 54. ff. h. t.* Hinc Gell. *Lib. 7. cap. 15. ex Q. Scævola ait,* quod cui servandum datum est, id si usus est, sine quod utendum acceperit, ad aliam rem atq; acceperit, usus est, furti se obligavit. Draco Legumlator censuit furto teneri etiam, qui jumentum aliorum, quam quo utendum acceperat, deduceret. *Alex ab Alexan. lib. 6. Gen. dier. C. 10.* Et *Valer. Max. lib. 8. cap. 2.* Quendam furtii damnatum narrat, quod e quo cujus usus illi usq; Ariciam commodatus fuerat, ulteriore ejus municipii clivo vectus esset. Sed hoc, licet fidei forsân servandæ causa statutum, durum tamen visum fuit, ut
A 3 quis

quis ex dictis jam causis statim iudicio famoso & poenali damnaretur: ideo limitatum fuit, ut non procederet, si quis citra animū fraudulentum, credens dominum id facile permissurum, re commodatā ultra limites initio adpositas usus fuerit, *l. 76. in pr ff. §. 7. Inst. h. t. junct. l. 46. §. 7. h. t.* De Jure Saxonico is qui ultra determinatum tempus alteri vestem, aut equum commodatum retinet, & propterea accusatur, statim restituere, & si corruperit, vel diminuerit commodatori ad interesse teneatur, furtum tamen commississe dici non potest. Ita enim disponitur *art. 22. Lib. 3.* Wer einem andern leihet sein Pferd oder Kleider / zu bescheidenen Tagen / helt ers yber die zeit / vnd wird daruber beklagt / so muß ers zu Hand wieder geben / vnd bessern / ob ers geergere hat: Dieberey noch Raubens mag er in nicht beziehen / huc pertinet quod in *l. 7. C. h. t. §. 1. 22. §. 7. ff. traditur: eum scil: qui pecuniam sibi traditam, ut aliò deferret, in suos usus convertit, furtum facere. Quod & is committit, qui pecuniam à me accepit, ut creditori meo solvat, si cum tantam pecuniæ summam eidem creditori deberet suo nomine solverit, l. 52. §. 16. ff. h. t.*

[i] In omni furto intervertitur possessio, ut nec fiat furtum, si rei penes alium non sit possessio. Sed cum hic ductu *Imp: in §. 1. Inst. & Paul. in l. 1. §. 3. ff. h. t.* possessionem opponamus rei & usui, oportet intelligi tale furtum, quod solius possessionis intuitu perpetratur. Cujus rei exemplum in debitore rem pignoratam creditori surripiente *supra lit. e.* adduximus. Aliud peti potest ex *l. 74. h. t.*

[k] *l. 42. de V. Sig.* Cum Jure naturali, quod Jus gentium vocatur in *§. 1. Instit. de I. N. G. & Civil. §. 41. Inst. de R. divis.* Dominiorum distinctiones introductæ sint, *§. 21. Inst. de R. divis. & l. 1. de acquiren. R. Dom.* & natura ipsa neminem cum alterius jactura & detrimento locupletari sinat *l. 14. de condict. indebiti.* Neq; hic quorundam populorum mores perversos spectemus, utpotè Lacedæmoniorum & Ægyptiorum, cum nec ipsos furtum, quā tale approbasse verisimile sit. Apud illos enim scribit Gell, *lib. 21. cap. 18.* Juventuti permessa esse furta, non ob turpia luera, neq; ad sumtum libidini præbendum, comparandam opulentiam; sed ad exercendam rei militaris disciplinam, ut scil: furandi solertia & assuetudo acueret, firmaretq; animos adolescentum & ad insidiarum astus, & ad vigilandi tolerantiam, & obrepenti celeritatem,

eatem, *Jun. Alex. ab Alexan. lib. 6. Gen. dier. c. 10.* Similiter & hos specialiter aliqua ratione furta admisisse, videre est *apud Diod. Sicul. Lib. 1. par. 2. cap. 3.* Samiorum autem exemplum huc planè non quadrat: inter quos, quando Mercurio sacrificabant, licitum erat, furari, & vestes aliorum clepsere in memoriam latrociniorum, ex quibus decem olim annos vixerant. *Plur. Quæst. Græ. 55.* Et quid? si una atq; altera gens simpliciter probaret furta, non tamen illius barbara instituta juri gentium derogarent, quod plerisq; & omnibus penè gentibus est commune. Non propterea, inquit *Socrates apud Xenophont. 4. ὑπομν.* quicquam desinit esse juris naturæ, quod quidam contra faciant, & eleganter *Justinus in Colloq. cum Tryph. Jud.* Quæ semper & in universum justa sunt, solidam justitiam præbent cuius hominum generi, in quo nemo ignorat malum esse adulterium, stuprum, homicidium & hujusmodi cætera, quæ etiam si omnes facerent, scirent tamen se injustè facere, exceptis his, qui pleni spiritu impuro & malâ educatione, malisq; moribus & legibus depravati naturalem sensum amiserunt, aut extinxerunt, oppresseruntq;. Licet enim videre facientes, quæ sibi nollent fieri, & opprobrantes aliis ea, quorum sibi ipsi sunt conscii. Videmus ergo lus gentium non tam ex usu, quam ex naturali ratione metiendum esse, neq; corruptos mores gentium præjudiciû veritati facere. In quam rem etiam habemus *Pauli Apost. ad Rom. 2.* testimonium.

T. H. II.

Est vero Furtum duplex: Manifestum [a] & occultum [b] utrumq; subdividitur in Diurnum vel Nocturnum. [c] Ulterius dividi solet in conceptum & oblatum [d] domesticum & non domesticum [e] tumuleuarium [f] balnearium [g] tygni [h] arborum furtum cæsarum [i] & id genus alia. [k].

[a] Dicitur, quando fures vel *ἐπ' αὐτὸ φάσιν* h. est cum furto, ut *Ulpianus interpretatur in l. 3. ff. de furt.* vel ut Imperat. loquitur, in eo loco, quo fit furtum, vel deniq; cum re furtivâ deprehendantur antequam eo loci pertulerint, quo perferre & deponere, & eo die cum re furtivâ manere destinaverant *S. 3. Inst. de obl. qua ex del. l. 3. §. fin. l. 4. ff. h. t. jung. Crim. Constitut. Carol. V. art. 157.* nec interest in publico an
in pri-

in privato deprehendatur, modo ante fiat, quam ad locum destinatum rem furtivam perferat *l. 5. ff. eodem & d. §. 3. Inst. & art. 157. & 158. in Const. Crim. Carol. V.* Visus quoq; fur, rem surreptam adhuc tenens, licet abjecto furto aufugiat, furti nihilominus manifesti tenetur *l. 7. §. 2. & d. §. 3. vers. imò ulterius. Inst. h. t.* parviq; referre putat Celsus, Dominus an Vicinus, an quilibet transiens deprehendat *d. l. 7. §. 3. ff. de furt.* Exemplum vide, in *l. 24. §. 2. de usur.* Quod si verò ad locum destinatum pertulerit, tamen cum re furto ablata deprehendatur, non est fur manifestus *l. 5. §. 1. ff. eodem.*

et nec manifestus

[b] Hoc quod sit ex prædictis satis colligi potest. Nam quod manifestum non est, hoc occultum seu nec manifestum erit, *l. 8. ff. de furt. & d. §. 3. in fine Inst. h. t. & art. 158. in Const. Crim. Carol. V.* Cæterum si cum quispiam tibi furtum faceret de domo tuâ, te, ne te occideret abscondisti, etiam si furtum fieri vidisti, non tamen manifestum est *l. 7. §. 1. h. t.* Quia vidisti saltem surripientem, non verò accurristi ad comprehendendum eum, quæ duo simul in deprehensione requirit Celsus *ind. l. 7. §. 2. Cujac. 11. obs. 38. in fine & cum eo Bach. in Inst. ad §. 3. h. t.* putant ad deprehensionem requiri acclamationem. Utamq; furti speciem Massurius apud Gell. *Lib. 11. cap. 18.* brevibus ita describit. Manifestum furtum est, quod deprehenditur dum fit. Faciendi finis est, quum perlatum est quo ferre cepit. Quomodo autem quis ejusdem rei manifestus fur esse queat, vide in *l. 21. in pr. h. t.*

[c] *l. 4 §. 1. ad L. Aquil. art. 159. Const. Crim. Carol. V.* Atrociores verò sunt nocturni quam diurni fures, nec multum absunt à Latronibus & Proditoribus, uti ex Seneca refert Cujac. *11. Obs. 27.* Ideoq; extra ordinem puniuntur illi *l. 1. de furibus baln.* Hi jure ordinario. Præterea furem diurnum, non aliter occidere licet, quam si telo se defendat, atq; rem ita deprehensam sibi eripi non patiatur *l. 4. §. 1. ad L. Aquil. l. 54. §. 2. de furt.* Nocturnum XII. Tabulæ quoquo modo impunè interfici voluerunt, teste, Cic. *pro Milon. paulo post princip. jung. Gell. 11. noct. At. 18.* Idemq; statuit lex Divina *Exod. 22. v. 2.* ut ex eo *Jus Canon. C. 3. de homicid.* Ratio hujus rei duplex dari potest, vel quia noctu non potest advocari auxilium; vel quia eo tempore non potest discerni an ad furandum vel occidendum accesserit. Hinc putat Bach. *ad Treutl. hb. 2. tit. 6.* aut à Triboniano esse, aut ab interpretatione prudentum, quod,

12

quod ut nocturnus fur jure occidi possit, requiratur testificatio cum clamore *d. l. 4. §. 1. ad L. Aquil.* & ejusmodi periculum, sine quo ei parci nequeat *l. 9. ad L. Cornel. de sicariis.* Cujac. autem ob jam allegata loca bina legem XII. Tabul. quæ diurnum furem telo demum defendentem perimere, nocturnum omnimodo concedit, non in nocturno, sed saltem in diurno fure valere arbitrat *l. 4. obs. 15.* & inter jam dictos fures nullum discrimen superesse.

[d] *Cai. 2. Inst. 11.* illud dicebatur, quando res furtiva testibus presentibus apud aliquem, qui scilicet sciens illam recepit, quaesita & inventa erat, *§. 4. Inst. de oblig. quæ. ex delicto.* Hoc, quando quis rem furtivam alii dolose obtulerat, ne apud se inveniretur, *§. eod.* Sed ambo hæc potius species actionis esse dicuntur *§. 3. Inst. h. t.* furto coherentes, quàm genera furtorum. Illæ ipsæ tamen actiones, unâ cum aliis duabus quæ enarrantur in *§. 4. Inst. d. t.* utpote furti prohibiti & non exhibiti, in desuetudinem abierunt, propterea quod hodie requisitiones rerum furtivarum secundum veterem observationem non amplius fiant, sed omnes, qui rem furto ablatam scientes suscipiunt & celant, furti nec manifesti teneantur *d. §. 4. in fin.* Si verò statim probari non possit furtivam rem in alicujus ædes delatam, atq; à domino ipsarum fraudulose receptam esse, & tamen adsint indicia non levia susceptæ & occultatæ rei, auctoritate Magistratus etiam hodie inquisitio rei furto ablatæ in domo aliena fieri potest. *Mynsing. Bach. & alij ad §. conceptum 4. Inst. h. t.*

[e] Domesticum est, quod fit vel patrifamil. ab uno ex familia, uxore, servis, liberis, vel patrono à liberto aut cliente, vel à mercenario ei, qui operas illius conduxit *l. 16. 17. 52. §. 1. 2. & 4. l. 89. ff. h. t. l. 11. §. 1. 7. de pan. Const. Crim. art. 265.* Licet contra has personas Actio furti non detur. De uxore res clara est. Contra hanc enim constante matrimonio nulla actio *d. l. 52. & l. fin. §. 4. C. h. t.* soluto eo Actio rerum amotarum conceditur *tot. tit. ff. & C. de Act. rer. amot.* De liberis & servis res etiam dubio caret, quia parentibus & dominis omnia acquirunt, & hi in illos Jus animadvertendi habent *d. l. 17. in pr. §. 12. Inst. h. t.* Prior tamen ratio, cessans in filio peculium castrense habente, facit, ut contra illum actio furti utilis detur *d. l. 52. §. 5. h. t.* Quæritur hic, si ex diverso pater filio res Castrensis peculii subtrahat, an furti teneatur?

B

Respond:

Respond: cum Ulpian: in *d. l. 52. §. 6.* patrem in hoc casu non tantum furtum facere, sed etiam furti teneri. At famosa actio non conceditur filio in patrem *l. 5. §. 1. de obs. par. & par. prest. l. 11. §. 1. de dolo.* Itaque quod traditum est in *all. 52 §. 6* intelligendum erit de actione utili, sive in factum, *Cujac. in d. l. non debet. l. 11. de dolo malo. Bach. ad §. hi qui 12. Inst. h. t.* Quod autem patrono simili modo, cum tamen similes rationes non occurrant, denegetur actio furti contra libertum, & quod plus est contra mercenarium ei, cui operas præstat *l. 89. h. t.* mirum videri alicui posset. Non-domesticum quid sit, ex dictis satis constat, cum contrariorum sit eadem cognoscendi ratio.

[f] Quod fit, quando ex incendio, ruina, naufragio, rate aut nave, domovè expugnata aliquid rapitur *l. 1. l. 3. §. 2. & tor. tit. de incendi. ruin. naufr. l. 18. ff. de furt.*

[g] de quo in *tit. 17. Lib. 47. ff.*

[h] de quo *tit. 3. Lib. 27. ff.*

[i] vide *tit. 7. d. Lib. Constir. Crim: Carol. V. art. 168.*

[k] Quæ distinctiones, & si sunt similes ab objecto, sive circumstantia aliqua, desumptæ, non opposita semper faciunt membra, & species furti omnino distinctas, sed saltem ad mitigandam seu exasperandam pœnam.

TH. III.

Causa efficiens furti est voluntas ac animus furandi [a] materia est res aliena [b] forma ipsa rei contractatio [c] finis lucrum [d.]

[a] *l. 22. in pr. & §. 7. h. t. §. 1. Inst. eodem.* Plura hac de re vide *thes. 1. lit. c* Qui ergo furti Consilium capere non potest, non potest furari *l. 90. §. 1. h. t.* Hinc impubes furtum non committit rem alienam amovendo, nisi sit proximus pubertati *§. 18. Inst. de obl. qua ex delict. nasc.* qui doli capax dicitur *l. 23. in pr. h. t. l. 111. de R. J. jung. Const. Crim: Carol. V. art. 164.* Proximus autem pubertati definitur, qui nec dum est pubes, sed propè est à pubertate, quæ est in masculo 14, in foemina 12 annus, completus *in pr. Inst. quibus mod. tutel. finitur, l. 2. in pr. de vulg. subst. l. 13. §. fin. l. 26. de tut. & curat. dat. ab his.* Secundum jura publica inquit *Macrobius saturn. 7.* duodecimus annus in foemina, & quartus decimus in puero definit pubertatem. Similiter nec is, qui
putavit

putavit se domini voluntate rem illius attingere, non est fur. Dolus enim & voluntas furandi abest, sive falso id, sive verè putet *l. 46. §. 7. b. t.* Ex quo è contrario rectè infertur, furtum committi ab eo, qui putavit se invito domino facere, utcunq; odminus fuisset permissurus *d. l. 46. §. penult. b. t.* cujus §. ultima verba: *ne furti sit obligatus*; ne cum prioribus, ne cum §. 8. *Inst. l. 43. §. 5. l. 48. §. 2.* ne deniq; cum ratione pugnent, pro declaratione ejus, quod paulò ante dictum fuit, habenda & ad effectum referenda sunt, ut scil: dominus, quo volente res fuit ablata, licet furtum reverà commissum sit, actione furti non possit experiri, & auferens eo effectù perindè habeatur, ac si furtum non fecisset. Quod & in aliis quibusdam casibus, quorum mentio facta est *supra in thes. 2. lit. e* contingit. Effectus enim hic quo minus in actum deducatur, licet positâ causâ, ex justis rationibus potest impediri: seu potius actio ipsa, quantumvis ipsò jure nata, à Magistratu seu Legislatore ex justis causis denegari. Hæc obtinent ubi dominus serió id permissurus fuisset, secus si simulavit, ut alium deprehendat in crimine *juxta d. §. 8. in fin. & l. 20. C. h. t.*

[b] De hac quoq; dictum est *thes. 1. lit. d. & e.* Addimus tamen hoc loco, rei commodatæ commodantem furtum facere, si commodatarius retinendi causas habuit v. g. si impensas in rem commodatam fecisset necessarias, ob quas interfuit ejus potius per retentionem illas servare, quam ultrò commodati agere *l. 15. §. fin. l. 59. ff. b. t.* Rei empræ emptorem, si antequam pecuniam solveret, eam subtraxerit venditori *l. 4. §. 1. h. t.* Dominus quoq; qui rem surripit, in qua ususfructus alienus est, usufructuario furti tenetur *l. 15. §. 1. l. 20. §. 1. h. t.* Extra hos similesq; casus queri hoc loco potest. An qui debitori rem ipsam debitam subducit, vel vice ejus aliam surripit, furtum committat? In priori membro, si debitor nullâ exceptione, aut retentionis jure munitus est, fur statim non est, qui rem debitam aufert; quia non præsumitur animo doloso & lucrandi id facere, sed juris sui servandi causa, *fac. l. 55. h. t.* Ubi creditor rem sibi pignoratam auferens non videtur contrectare, sed pignori incumbere. Interim tamen, nisi insigni frustratione debitoris excusetur, rem sibi debitam contrectans incidet in Edictum Marci *l. 13. ff. quod metus causa*, hoc est, ius crediti non habebit, & si vim adhibuerit, in Legem Juliam de vi privata.

B 2

l. penult

l. penult. & ult. ff. ad l. Jul. de vi priv. l. 3. C. eod. seu in poenam legu s. unde vi, atq; in rapinae crimen l. 2. §. 18. in fin. ff. §. 1. v. si quis, Inst. de vi bon. rapt. In posteriori membro, qui vice rei debita æquivalentem rem surripit, à furto non excusari potest. Quamvis enim contraria opinio communis perhibeatur à Covarr. 2. var. resolut. c. 2. n. 15. v. 4. coloremque recipiat ex hac hypothesi, quod debitum esse debeat liquidum, & quod creditor nulla alia ratione illud consequi queat: attamen non tantum termini isti vix videntur habiles in Republ. bene constituta, ut quis quod sibi debetur per judicem non possit consequi: sed etiam res est mali exempli permittere, ut fiat furtum sub debiti prætextu, vide Obrecht: disp. hic th. 136. Bach. ad Treutl. hic th. 1. lit. E. fac. tot. tit. C. ne quis in sua caus. Porro rem inventam qui lucrandi animo celat, fur est l. 43. §. h. r. & c. 44. & 6. 14. Q. 5. nisi Dominus eam pro derelicta habeat, h. e. si ea mente abjecit, ut illam in rerum suarum numero esse nolit §. ult. Inst. de R. divis. d. l. 43. §. 5. & 6. h. r. In ea quoque re committitur furtum, quæ levandæ navis causa in tempestate ejecta est, quia palam est, eam non eo animo eijci, quod quis illam habere nolit, sed quo magis cum ipsa navis maris periculum effugiat, d. §. fin. Inst. de R. divis. l. 2. in fin. l. 8. de L. Rhod. de jact. fac. l. 58. de acquirend. R. dom. & l. 21. §. 1. & 2. de acq. vel amitt. poss. Considerato scilicet principio externo, quod cogit & facit, ut quis malit amittere bona quam vitam, licet alias ratione principij proximi interni, quo quis vult perire merces, salva ut maneat vita, sit actio voluntaria. Rei verò hæreditariæ ante aditam hæreditatem furtum non fit l. 4. §. 14. l. 68. h. r. l. 1. §. 15. si quis test. lib. esse jussus l. 2. & ult. Expil. hæred. quia revera res nullius est. Et ex hac ratione ferarum, volucrum, piscium maris & fluminum publicorum & c. si in naturalem libertatem se receperint, furtum non committitur §. 12. & 13. Inst. de R. divis. l. 26. h. r.

[c] Illa est vel vera, de qua thes. 1. lit. b. & fit quando res contrectatur, tangitur, amovetur: vel ficta, quam ratione effectus Jus pro vera habet, unde furti tenetur, qui furtum non fecit, §. 11. in pr. Inst. h. r. id est, qui ipse rem manu suâ non contrectavit, & tamen furtum facere dicitur, l. 50. §. 1. ff. & d. §. 11. v. ope. & §. 12. v. si verò. Inst. h. r. Verba autem illa ope & consilio, an conjunctim requirantur, vel an alterutrum sufficiat, ut furti quis reus sit, non satis expeditum est. Nos cum Paulo in l. 73. §. ult.

§. ult. de V. S. separatim accipienda putamus, quod scilicet: a consilium citra
 opem, & vicissim hæc citra illud sufficiat ad furtum ejusq; actionem, si
 modo contrectatio secuta sit, d. l. 53. in fin. l. 50. §. penult. l. 52. §. 19. h. t. Et
 quamvis verba illa, sæpè in hypothese concurrant, & conjunctim pro-
 ponantur, ut in l. 36. in fin. prin. d. l. 50. §. 1. & d. §. 11. in fin. Inst. h. t. non
 tamen necesse est, ut ad effectum agendi utrumq; concurrat per d. l. 53.
 §. fin. de V. S. Verum ad evitandam homonymiam & evolvendam
 magis hanc controversiam notari potest triplex consilium. Unum
 est, quod mandati speciem præ se fert, & instructionem, hortationem,
 impulsionemq; continet, quo sensu quidem in specie opponitur op
 & auxilio, tanquam actui proximè ad furtum directo l. 50. §. 3. h. t. sed
 tamen incidit in furtum. Alterum designat fraudulentem propositum
 & dolum, eoq; sensu latiori ab opera opemè nunquam separatur, &
 ita usurpatur in l. 53. §. ult. de V. S. ubi dicitur: Opem tulisse non no-
 cere, nisi & consilium malignum adfuerit, v. g. Si quis aliquem doceat
 rationem quomodo debeat penetrare in ædes, aut ubi reposita sit pe-
 cunia, in his enim simul inest opera. Quo etiam potest referri casus
 l. 36. in pr. si quis servo persuaserit fugam, ut ab aliis surripiatur.
 Tertio, consilium aliquando subsistit in nudis terminis monitionis
 & incitationis, veluti, si quis petenti pecuniam & egestatem professo
 simpliciter luadeat, ut furto sibi pecuniam comparet, & hic furti non
 tenetur. De ejusmodi consilio exaudiendus est §. 11. in fine Inst. h. t.
 Opem quoq; ferre sumitur latius & strictius. In specie denotat, si quis
 præsens juvet, aut absens instrumenta ad furandum prudens sciensq;
 commoderet §. 11. v. at ubi Inst. l. 54. §. pen. ff. hic. Prius illud fit vel di-
 rectò, veluti si quis fenestris scalas supponat, d. v. at ubi §. 11. Inst. h. t.
 vel obliquè v. g. si nummos ex manibus excusserit, ut alius surriperet,
 oves fugarit, ut alius eas abduceret, aut tibi obstiterit, ut alius res tuas
 auferat d. §. 11. v. in quo numero. Inst. & l. 52. §. 13. ff. h. t. Latius opem
 ferre significat præbere adjumentum, quod inest quibusdam consilij
 speciebus, ut in tertio consilij genere jam diximus, cujusmodi est, quod
 de instructione & impulsione dicitur in l. 5. §. 3. ff. h. t. Huic deniq; fi-
 ctæ contrectationi adscribi potest factum illius, qui furtum, seu rem
 furtivam sciens recipit, l. 14. C. h. t. & l. 12. C. ad L. Fab. de plag. l. 9. C. ad L.
 Jul. de vi publ. vel privat. §. 4. in fin. Inst. h. t. Sic licet ipse non con-

B 3

trechet

erectet proprie qui furem recipit, & celat, attamen furti tenetur l. 48. §. 1. in fin. h. t. l. 1. in pr. de fugit. Cum quo concordat Jus Saxon: in art. 12. & 25. Lib. 2. Wer Diebe behaufet/ oder hehlet/ oder einem mit Hülff darzu stercket/ wird er dessen vberwunden/ soll man vber ihn richten/ als vber jenen/ & vulgare proverbium habet/ Der Hehler ist so gut als der Stehler. Aliud præterea de jure Civili crimen incurrit, qui fures occultat, de quo in tit. ff. de recept. & C. de his qui lat. vel al; crim. reos occult; jung art. 177. Const. Crim. Carol. V.

[d] De quâ supra thes. 1. lit. e satis. Addimus hic saltem illam quæst: An furti teneatur, qui rem alienam surripit, ut eam vel DEO, vel proximo inopi largiatur? Videtur quidem hic non lucri causa facere, quod fecit, & ita nec furtum committere: sed secus se habet, & affirmativa quæstionis verior est per c. forte 3. 14. q. 5. & c. sic non 10. 32. q. 4. & C. non est 27. 1. q. 1. jung. Proverb. C. 15. v. 8. Quia species lucri est ex alieno largiri, & beneficii debitorem sibi acquirere l. 54. §. 1. b. t. Neq; propter bonum faciendum est malum.

TH. IV.

Effectus furti consistit in actionibus, & pœnis inde provenientibus. Actiones sunt vel rei persecutoria, quibus ipsam rem ablatam recuperamus [a] vel pœnales, quibus pœnam persequimur. Pœnalibus his iterum agimus vel civiliter, vel criminaliter. Civiliter agitur aut ob furtum manifestum in quadruplum, aut ob non manifestum in duplum [b] Criminaliter quando agitur, Actio est Extraordinaria [c].

[a] Hæ sunt rei vindicatio, conditio furtiva, & actio ad exhibendum l. 7. §. 1. de Condit. fur. Odio enim furum plures sunt actiones introductæ §. 14. Inst. de Act. Ad Exhibendum Actio personalis in rem scripta l. 3. §. 3. ad exhibend. competit ei, cuius interest rem furtivam exhiberi, h. e. qui justam & probabilem causam habet, ob quam exhibitionem rei desiderat l. 3. §. II in fine ad Exh. Etiam si non sit Dominus d. l. 3. §. 3. & §. 8. 9. 10. l. 13. ad Exh. Exhibere autem est facere in publico apud Magistratum potestatem videndæ & apprehendendæ rei, ut actor copiam ejus habens possit exequi actione quod destina-

12

destinavit l. 2. ff. ad Exh. Oldend. claf. 3. Act. 1. in pr. Datur contra furem, five possideat ipse rem, vel ad alium transtulerit l. 3. §. fin. ad Exh. & possidere desierit; five corruerit vel interemerit ut exhiberi, nequeat l. 9. in pr. & §. 2. ff. ad Exh. & tum per juramentum in litem petitoris damnari potest, Judice quantitatem taxante l. 3. §. 2. ff. ad Exh. Quia dolus pro possessione est l. 131 l. 150. de R. I. Hæres hac actione non quasi hæres, sed suo nomine uti potest. Item hæres possessoris suo nomine tenetur. Non igitur procedit quærerere, an in hærede & in hæredem danda sit. Planè ex dolo defuncti danda est in hæredem hæc actio, si locupletior hæreditas eo nomine facta sit: veluti, quod pretium rei consecutus sit, ut loquitur Paulus in l. 12. in fin. ad Exh.

Rei vindicatio datur soli domino, cui surrepta res est, ejusque heredibus; non aliis, quorum interest furtum factum non esse, jure dominii, non saltem contra furem, sed & contra quemcumque possessorem; qui licet bonæ fidei emptor sit, tamen cogitur rem furtivam non refuso pretio restituere l. 2. C. h. t. l. 23. C. de rei vind. Quod si rem dolosè desit possidere, nihilominus, ut in præcedenti actione, tenetur hac actione l. 27. §. 3. de rei vind. & cum rem, quam non habet, restituere non possit, condemnatur quanti in litem actor jurat l. 68. in med. de rei vind. jung. l. 157. §. 1. de R. I. Duo autem Actor in hac actione probare debet, & dominium à parte sui, & ex parte rei possessionem, vel quod dolo desierit possidere l. 9. ff. de rei vind. l. fin. C. eod. l. 21. C. de alien jud. mut. causa Schneid. in §. omnium. tit. de rei vind. n. 95. in fin. Inst. de Act. Quæ probatio, præsertim dominii, cum difficilima sit, utilior erit ei, cui res surrepta est

Condictio furtiva, quæ actio personalis est, nec onerat actorem probatione dominii, sed sufficit, si dominus, vel ejus heres l. 11. de cond. furt. intendat rem furto ablatam sibi dari oportere §. 14. Inst. de Act. Id quod mirum videtur, cum nostra non condicamus, neque fur sit dominus rei furtivæ, ut ita ex ratione juris formula ipsa: ajo te dare oportere, adversus ipsum competere, non possit argument. §. 1. Inst. de Act. Sed notandum est, quod nemo rem suam condicat præterquam furi l. 1. de cond. furt. l. 14. §. 16. de fur. l. ult. in fin. usus quemad. cav. Quod irregulare est, & in odium furum admissum §. 14. Inst. de act. cum conditiones regulariter non dominis dentur contra dominos. Idque non tantum in conditione furtiva obtinere

obtinere notant Dd. sed etiam in aliis conditionibus, ut scilicet contra
 furem degenerent *Schneid. §. fin. n. 4. in fin. Inst. de obs. que ex delict. nasc.*
Bach. §. sic itaq; 14. Inst. de Act. n. 3 Qualis est Condictio Triticiaria in
 casu *l. 2. de condic. Trit.* ubi possessionem condicit eâ dejectus, licet do-
 minus fundi non sit, nec jus in illo habeat. Condictio incerti *l. 12.*
§. 2. de cond. furt. & condictio indebiti l. 18. d. 1. Sapit itaq; Condictio
 hæc vindicationis naturam, salvâ tamen hactenus naturâ Condictio-
 nis, ut tantum adversus furem, ejusq; heredem detur *l. 5. l. 7. §. 2. licet non*
possideat §. fin. Inst. de Obl. que ex del. l. 7. §. fin. de Cond. furt. rei recipi-
endæ nomine §. 14. Inst. de Act. l. 54. §. 3. de fur. simulq; ejus gratia, quod
interest agentis l. 3. l. 8. in fin. l. 13. de Cond. furt. & hoc, si extat res furtiva,
quæ si desit esse, condictio æstimationis locum habet l. 8. in pr. de cond.
furt. in qua spectandum tempus, quo res unquam plurimi fuit: maxi-
mè cum fur rem deteriore factam reddendo non liberetur. Semper
enim moram facere videtur l. 8. §. 1. l. fin. in fine de cond. furt. Porrò
 instar reliquarum conditionum non infamat hæc actio *l. 36. de Obl.*
& Act. Neq; datur contra eum, cujus ope & consilio furtum factum
 est *l. 6. h. t.* In heredes verò furis eam dari non quidem in solidum, sed
 quantum ad eos pervenit, ad exemplum conditionis, quæ contra rap-
 tores instituitur *l. 2. §. fin. de vi bon. rapt. & aliarum actionum, quæ*
ex delicto nascuntur, vel dari ex delicto videntur, ut loquitur Gaius in l.
7. de alien. jud. mut. caus. & rei persecutionem continent l. 4. in fin. de
incend. ruin. naufr. l. 17. §. 1. l. 26. de dol. l. ult. C. rer. amot. & passim. nisi lis
cum defuncto contestata sit §. 1. Inst. de perpet. & temp. act. l. un. C.
ex delict. defunct. in quant. hered. conven. l. 139. l. 164. de R. J. vel rem he-
res ipse contrectarit l. 7. §. 2. de condic. furt. statuimus cum Cujac. 13.
Obs. 37. & 7. Obs. 37. ubi inquit: Conductionem furtivam in heredem in
solidum dari omnibus placet, secundum l. 9. de cond. furt. Quæ si dees-
set, omnibus placeret non dari: cum Lycklam 1. memb. Eclog. 18. & Riem.
Dec. 14. Q. 1. Quest. Jurid. Deniq; constat harum actionum jam enar-
ratarum unam alteram tollere, sunt enim, uti dictum, rei persecutoria,
quibus persequimur quòd ex patrimonio nobis abest l. 35. de oblig. &
act. Bona igitur fides non patitur, ut idem bis exigatur l. 57. de R. J.

[b] Ingens inter gentes fuit diversitas in puniendis furtis. Moses
 apud Hebræos constituit, ut bovis furtim ablati & alienati, aut occisi
 quintu-

quintuplū, ovis quadruplum: inventi verò apud furem duplū restituere-
 retur, & si nihil haberet fur, quod redderet, venderetur, *Exod. 22 v. 1. 3. 4*
 & 7. Apud Scythas, quibus nihil erat furto gravius, sæverissimā plecte-
 bantur poenā, qui turbato gentium jure possessione dominos ever-
 terent. In India, qui furatus esset vestigal, capite plectebatur. In Lycia
 ferunt constitutum, ut, si liber homo quippiam furetur, libertate amif-
 sã servus cogatur esse & mancipium *Alexand. ab Alex. lib. 6. gen. dier. 6.*
 6. Inter Bactrianos, qui pauca furabantur, sputis dehonestari, atq; ita
 irrideri consueverant: apud Attrios verò, qui minima subtrahebant,
 lapidibus obruebantur. *Petr. Cin. lib. 3. de honesta, discip. c. 13. Cælius*
Rhodig. lib. 10. antiq. lect. c. 6. ex quibus refert Menoch. lib. 2. cen. 4. de arb.
ind. qq. c. 295. n. 4. Vaccæis quoq; si quis vel minimum ex alterius agro
 surripuisset, capite luebat neq; leviozem dabant pœnam apud Phryges,
 qui rastrum aut vomerem subtraxerant. *Alex. ab Alex. lib. 3. gen. dier.*
c. 5. Quam poenam dicat jus Saxonicum tam vetus quàm novum spo-
 lianti & subducenti aratrum, ostendit *Const. 35. part. 4. Const. Elect.*
Aug. Atheniensium Legislatores Draco & Solon, ille morte, hic dupli
 poenā mulctavit furem *Gell. 11. noct. At. e. 13.* sine discretionem manifesti
 & non manifesti. Eandem poenæ varietatem apud Romanos eod *Gell.*
test. de loc. Decemviri cum distinctione tamen Furti retinuerunt. Fur-
 tum quippè manifestum in servis capitaliter, in liberis corporaliter, vi-
 del: verberatione & addictione furis ei factã, cui furatus erat: non ma-
 nifestum, dupli tantum poenā vindicarunt. Et sic in Legibus suis XII,
 Tabul. quas à Græcis acceperant, forsã & asperitatem Draconis & le-
 nitatem Solonis in duplici furti genere mutari & sequi voluerunt.
 Postea prætor in locum poenæ veteris capitalis & corporalis quam De-
 cemviri manifestis furibus irrogarunt, & quæ nimis atrox visa fuit sub-
 stituit poenam quadrupli, poenã dupli in furem non manifestum reli-
 cta *Gell. d. c. 18. in pr. Inst. de perper. & temp. Act. & argument. 8. 4. Inst. de*
noxal. Act. frustra autem hæc poenæ diversitas in dubium vocatur ex
 eo, quod occulta scelera gravius puniantur quam manifesta, *l. ult. in*
derit. nupt. argument. l. 57. de administ. tut. Nam omne furtum naturã
 suã clam fieri solet. Et ista distinctio furti manifesti & non manifesti
 non tam ex modo furandi desumpta est, quam ex eo, quod fur etiam
 post commissum furtum deprehenditur. Deinde illa saltem gravius
 puniun-

C

puniuntur, si clam fiant, quæ possunt esse, & sunt in differentia, h. e. quæ
possunt esse licita & illicita, quorum exempla præbent *l. 54. de administ.*
tut. & l. 27. C. de donat. & ipsa all. l. ult. de rit. nupt. ea contra, quæ naturâ
suâ & semper turpia sunt atq; prohibita, gravius coercenda sunt, quan-
do perpetrantur palàm, & exemplo etiam nocent, quam si clam fiant
Bach. ad prin. v. 7. Inst. de vi bon. rapt. Schneid. ad §. fin. n. 4. Inst. de obl. quæ
ex del. nascuntur. Furti igitur manifesti in jure Civili Rom. pœna est qua-
drupli, nec manifesti dupli *§. 5. Inst. de Obl. quæ ex del. nasc. §. 23. &*
25. de act. Et hanc tantùm persequimur actione furti, quæ purè pœna-
lis est, absq; omni rei, quæ surrepta nobis est, vel ejus æstimationis per-
secutione. Ipsius enim rei persecutionem extrinsecus habet dominus,
quam aut vindicando, aut condicendo potest auferre *§. fin. inst. de obl.*
quæ ex del. nasc. §. 18. Inst. de Act. l. 50 pro soc. Re ergò extinctâ aut re-
ceptâ nihilominus salva est furti actio, condictio verò & vindicatio
tolluntur: sicut ex diverso post solutam dupli aut quadrupli pœnam,
salva est vindicatio & condictio, ut tamen altera eligatur *l. 12. & 13. C. h. t.*
Oldendorp. hic class. 7. Act. 3. n. 6. Datur omnibus actio furti, quorum
ex honesta causa interest furtum nō fieri, h. e. ad quem redit quæcun-
que damnum ob rem surreptam *§. 12. & seqq. aliquot Inst. h. t. l. 10. & 12.*
in pr. ff. eod. Itaq; bonæ fidei possessori, non malæ fidei datur: quoniam
nemo ex improbitate sua consequitur actionem, quamvis intersit ejus
rem non surripi: quippe cū res ejus periculo sit, *Ulp. in l. 12. §. 1. h. t.* Ex
eodem fundamento nec furi conceditur hæc actio *l. 76. §. 1. h. t.* neque
ulli, cujus dolo factum est, ut res surriperetur, *d. l. 76. & l. 12. §. 1. l. 14. §. 3.*
h. t. Datur tamen casus, quo is qui ratione possessionis & usus fur est,
furti agere potest v. g. Ego tibi polienda vestimenta locavi, tu verò in-
scio aut invito me commodasti Titio, & Titio furtum factum est. Hic
tibi furti competit actio, quia custodia rei ad te pertinet, & mihi adver-
sus te, quia non debueras commodare *l. 48. §. 4. h. t.* Præterquam verò
quod honestas ad id, quod interest, hoc loco requiratur, interesse quoq;
ejus præsupponendum est, qui rem surreptam habuit domini volun-
tate *l. 58. h. t.* seu qui pro restituenda re, cujus custodiam præstare obli-
gatus est, a domino conveniri potest *l. 12. in pr. h. t.* sive ad quem perti-
net rei amissæ periculum, uti explicat *Bach. ad §. furti 13. Inst. h. t.* vel ut
ait *Oldend. d. act.* cujus periculo res alienæ sunt, & qui de damno vitan-

do ex-

12

do experiri jure optimo potest non ejus, qui de captando lucro laborat
l. 12. in pr. l. 71. §. 1. l. 78. h. t. Nolumus hic præterire antequam
progrediamur, quod sufficiat interfuisse tempore furti facti, li-
cet eo tempore, quo furti agatur, non amplius intersit *l. 46. in pr. ff. h. t.*
Pluribus datur actio furti, si plurium intersit rem non furripi, sicut do-
mino & fructuario, cum rei surreptæ usufructus vel usus alienus est,
illi ad duplum ipsius, quod interfuit proprietatem non esse subtractam;
huic ad duplum ipsius, quod interfuit furtum non esse factum *l. 46. §.*
1. & 3. h. t. Et hanc duplicem poenam sustinet fur non immerito: quia
duplex quodammodo furtum commississe intelligitur. Domino quo-
que ipsi competit actio furti, non quæ est dominus, sed quæ ejus interest
§. 17. Inst. h. t. Hinc domino non satis interesse dicitur ad hanc actio-
nem, si v.g. creditor, commodatarius &c. quibus ipsius res surrepta est,
sunt solvendo *§. 14. Inst. & l. 14. in pr. ff. h. t.* & quamvis ei duntaxat de-
tur, cujus interest: tamen non id, quod interest duplatur, vel quadru-
platur, sed rei verum pretium *l. 50. in pr. h. t.* si modo totius rei furtum
factum sit: secus ubi tantum usus, vel possessionis, ut in *l. 87. h. t.* & ubi
is cui surrepta res est, domino in solidam æstimationem non tenetur, ut
in *l. 46. §. 1. l. 74. l. 82. h. t.* Hic notandum, interdum non habere furti
actionem, cujus interest rem salvam esse, id quod Gajus probat & illu-
strat duobus exemplis in *l. 49. h. t.* Conceditur hæc actio heredibus
furtum passis *§. 1. Inst. de perp. & temp. act.* non verò exercetur in furis
heredes, nisi lite contestata *d. §. 1. & l. 1. in pr. de privat. delict.* quia, ut di-
ctum, purè poenalis est, in quam non venit ipsa res surrepta *l. 48. in pr.*
h. t. Deniq; hæc actio, seu potius ex eâ consecuta condemnatio infam-
mat, *l. 1. l. 4. §. fin. de his qui notatur infam.* Unde turpis actio dicitur
in *l. 2. Rev. amot.* De reliquis furtis, de quibus *thes. 2. præsertim d. Lit. c.*
usq; ad finem diximus, multa verba facere superfluedemus, ne nimium
crescat noster labor, & propositi terminos egrediatur. Peti illæ possunt
extit. & locis sup. allegatis. Quibus in specie adde, quoad actiones &
pænas de eo, qui tignum (tigni nomine continetur omne genus
materiæ, ex quâ ædificia constant *l. 62. de V. S. l. 1. §. 1. de rig. junct.*)
furripuit suisq; ædibus junxit *l. 6. v. aliter. ad exhibend. l. 7. §. 10. de ac-*
quir. rer. domin. l. 22. §. 6. de rei vind. §. 29. ibiq; Interp. Inst. de R. divis. Cuius
23. obs. 29. Old. clas. 7. act. 6. De eo, qui arbores (quid sub arbori

voce comprehendatur, constat *ex l. 3. arb. furt. Cas.*) furtum cecidit
l. 1. l. 2. l. 7. in fin. l. 8. jam dict. tit. ibiq. Wesenbecc. in parat. Carol. V. Con-
stit. crimi. art. 168. Oldend. clas. 7. act. 7. ex Jure Sax. Landtr. Lib. 2. art.
28. Const. Elect. Aug. pag. 4. Const. 35. De furibus, qui ex incendio,
ruina, naufragio aut nave expugnata quicquam auferunt
l. 1. in pr. l. 7. de incend. ruin. naufr. l. 18. junct. Aut. seq. C. de furt. Old.
clas. 7. act. 9. Menoch. lib. 2. arb. judic. q. c. 297. ex jure Sax. Landtr.
Lib. 2. art. 29. De iis qui sepulchra violant & cadavera spoliant
l. 3. in fin. pr. l. 7. & l. fin. ff. de sepulch. viol. l. 4. & 5. c. eod. ex jure
Sax. Const. Elect. Augusti par. 4. Const. 34. De poena eorum qui fru-
ctus furantur *Const. Crim. art. 167. ex Jure Sax. Landtr. Lib. 2. art. 39.*
Qui pisces auferunt *art. 169. d. Const. Crim. Carol. V.*

[c] Quamvis Criminalis actio proprie actio non sit *arg. l. 51. de*
ob. & act. & pr. Inst. de actionib. sed accusatio; tamen uti alibi, ita & hic
criminaliter agi dicitur *l. fin. ff. h. t. & l. fin. de privat. dilect.* ut scil.
fur arbitrariè puniatur. Apud Longobardos discedebatur à poenà pec-
uniaria Romanorum, ad poenam abscindendi membri pro furto ad-
missio *Oldend. clas. 7. act. 2. n. 6.* At Justinianus interdixit iterum mem-
bri abscissionē, & multo magis poenam mortis, leviorēq; saltem per-
misit furis castigationem *Nov. 134. cap. ult. Auth. sed novo Jure c. de serv.*
fugit. Postea Fridericus ejus nominis primus constituit, eum, qui quin-
que solidos aut plus furaretur, laqueo suspendendum esse, si minus, sco-
pis & forcipe excoriandum *2. Feud. 27. §. fin.* Solidos autem plerique
in illa Conflit. explicant de aureis Ungaricis, inter quos est *Schneid. in*
§. alia 2. n. 25. Inst. de donat. Bach. & Treutl. volum. ult. Disputat. 19. thes. 6.
lit. c. Ubi ait in materia odiosa, & exorbitante alia aestimatio solidi non
admittatur: in poenalibus enim mitior fiat interpretatio *l. 42. de poen.*
Schneid. d. loco. Quamvis aliàs in Jure solidus pro aureo accipiatur.
Schneid. l. loc. & Myns. ibid. n. 3. Covar. de coll. veter. numismat. c. 3. in pr.
& §. 2. ubi in v. quinta conclusio ait, aureus à solido nec re nec nomine
effectu differt *Gail. obs. 39. in pr. Alci. 3. dispunct. 9.* *Nevizan lib.*
2. syl. nupt. n. 69. cum Par. de Put. clamat Fridericum Imp. ob
hanc suam constitutionem nimis atrocem in inferno torqueri.
Sed obviat iis *Menoch!* & ait, sunt hæc somnia vigilantium, Friderici
animam & voluntatem judicavit Deus cujus arcana hominibus non
sunt

2. arb. iud. quidst.
cas. 295. n. 13. inf.

sunt cognita. Sunt, qui putant ipsum Fridericum suam constitutionem jam dictam exauctorasse *sub tit. de pace tenendi 7. Feud. 53. in fin. pr.* his verbis, **Injuria seu furtū legitimè puniatur.** *Old. d. elaf. 7. act. 3. n. 6. in fin. Mynf. ad §. pœn. 5. n. 6. de obl. quæ ex dol. nasc.* Quicquid sit, inquit *Old. jam d. l.* Videmus plerasq; civitates pœnam capitalem adversus fures per statuta & consuetudinem amplecti, sed ferè non aliter atq; aranæ solent retinere muscas, cæteris animalibus pervolantibus.

Caroli V. Criminali Constitutione, in nostro Imperio usitatâ **furtum primum non manifestum**, simplex & quinq; solidos non exæquans pœna dupli, vel, si fur pauper sit, pœna carceris vindicatur *art. 1. 57.* furto ejusdè generis manifesto *art. seq. 159.* irrogatur fustigatio & simul relegatio cum restitutione ablati, si fur tantum in bonis habet. **Secundum furtum**, quod infra quinq; solidos est, committens sistatur ad palum turpitudinis publicum, & relegatur, vel loco, in quo peccavit, addicatur. *art. 161.* Si autem furtum sit cum effractione conjunctum, aut fur instructus armis furtum committat seu primâ, seu secundâ vice, licet leve sit, tamen si ~~non~~ est, laqueo, si foemina aquâ suffocetur, aut etiam alia gravi pœna corporis afficiatur *art. 159. & 160.* Injungitur tamen judicii, ut caute procedat, & circumstantias prius benè perpendat, quam furta puniat *art. 160. jung. art. 158. in fin. art. 163. & seq. aliquot.* **Tertium furtum** indistinctè in Viro laquei, in Muliere aquæ pœnâ ulciscatur *art. 161.* quia fur qui toties furatus est pro violento in vasore habetur, uti verba habent *d. art. Ein mehr verfeumbter Dieb / vnd auch einem vergewaltigter gleich geachtet.* Et sæpius repetitum furtum emendationis spem videtur excludere *jung. Covar. 2. var. resol. 9. n. 7. de Jure Saxonico quæ pœna in fures, & eorum aut rei furtivæ receptatores, statuta sit, vid. Lib. 2. art. 13. ibiq; gloss. & Const. Elect. par. 4. Const. 32. & Georg Schulz ad §. pœna 5. Inst. de obs. quæ ex dol. nasc.* Cum autem ob furtum criminaliter & civiliter agere liceat, agitari inter illius interpretes, solet quæstio? An per actionem civilem dupli vel quadrupli consumatur persecutio criminalis, & viceversâ? Negant communiter *in l. un. c. quand. Civ. act. crim. præjud.* per illum textum. Nos affirmamus cum *Cujac. 8. obs. 33.* moti tam ratione, quam textu. Ratio est hæc? Quia utraq; actio jure pœnalis est, utraq;

etraq; tendit ad vindictam. Duplex verò v indicatio unius ejusdemque delicti concedenda non est. Textus extat in *l. 56. § 1. h. t. l. 7. §. 1. de Injur. l. 2. §. 1. de vi bon. rapt.*

T. H. V.

Hactenus materiam furti pro iustituti ratione inclusimus quatuor thesibus. Nunc corollarii loco sequentia asserta subjungemus, iisq; finem imponemus nostræ disputationi. 1. esto : fure ad mortem condemnato, res furtiva apud ipsum inventa non ad fiscum pertinet, sed domino, cui subtracta est, restitatur [a]. 2. Fur rupto laqueo in terram decidens adhuc strangulari debet [b]. 3. Puella furem ad mortem damnatum in matrimonium petens, eum liberare nequit [c]. 4. Fur quidem puniri potest alibi, quam ubi deliquit, si verò remissio petatur à iudice loci, in quo delictum perpetratum est, remittatur [d]. 5. Furtum prius leviter punitum, principis vè indulgentia remissum, in secundo vel tertio furto gravat delinquentem [e].

[a] *argument. l. 20. ff. de captiv. & postl. revers.* non enim dominus ob peccatum furis re suà privetur, *argument l. 22. C. de pæn. Schneid. § fin. Inst. de obl. que ex delict.* fiatq; restitutio sine ullo gravamine, nisi forte, pecora fuerint, quibus alimenta debeantur: pro his namq; dominus satisfaciat. *Const. Crim. Carol. V. art. 213. & preced. 207.* ubi dicitur. *Ungeachtet ob es gleich an eglischen Orten anders gehalten/ daß nicht ein Gewonheit/ sondern ein Mißbrauch ist. in art. itidem 218.* mos hic abusibus & irrationalibus consuetudinibus annumeratur.

[b] Quia accidens hoc non præjudicet sententiæ semel latæ, neq; executionem impediatur. *Hieron Muscov. de Juridict. n. 93. Bocer. ibid. cap. 5. n. 71. Clar. §. fin. q. 98. n. 9.* ibiq; in *annotat. Joh. Bapt. Bajar. n. 8. & 9.* dummodo de condemnati nequitia & crimine apertissime constet. Quod si enim non purè confessus crimen, neq; liquidis satis probationibus convictus fuerit, non usq; adeo inepta & iniqua videtur, contraria sententia: secundum quam facultas Jenensis Anno 1591. mens Jan: pronuciavit, & furem in ejusmodi casu absolvit, teste *Virg. Pingit*

Pingitz. *Quest. Saxon. 7. n. 9.* Quam etiam opinionem in iis terminis, si reus protestatus sit de innocentia sua, defendunt *Tiraq. de pæn. temp. vel remit. caus. ul. Neguzan. in sil. nupt. n. 62. v. decimum octavum.*

[c] Quod de fure dicimus generaliter ad capitis damnatos pertinet, deq; iis similiter negandum est, quia delicta impunita esse non oportet *l. 51. ad L. Aquil. & publicè interest, non remitti facilè pœnam, ne ad maleficia temerè quisquam profiliat l. 14. C. de pæn. jung. Schneid. ad rubric. Inst. de obl. que ex del. nasc. in pr. n. 3. Bocer. de Jur. dict. c. 5. n. 71. in fin.* Atq; in hanc sententiam respondisse Scabinos Jenenses Quæstori Wismaricis Anno 1581. refert *Schulz in Synop. Inst. ad Spæna. 6. Inst. d. t. ex Coler decis. 138.* Quin, si conjux intercessione suâ à supplicio capitis conjugem liberare non potest (excepto castro adulterii simplicis, in quibusdam locis & nominatim juxta *Const. August. 19. par. 4.* in terris Electoris Saxonici) ubi tamen favor matrimonii magis pugnat: quanto minus puellâ sua petitione id efficiet. Illa verò ratio quam cum *Bartol Chassoneo in Consuet. Burgund § 2. teste Tiraquello de pæn. temp. aut remit. caus. 56.* quidam afferunt pro contraria sententia, non tam faceta, quam injuriosa est in matrimonium à Deo institutum, quod scilicet uxorem ducere æquale morti supplicium reputetur, *vide Clar. q. 9. 8. n. 6. ibiq; annot. Bajar, n. 4.*

[d] *Covar. 2. pract. q. 11. n. 9.* Ob eas rationes, & textus juris Civilis & Canon: qui suadent ac volunt in genere, delinquentem remittendum esse ad locum delicti commissi. Illarum recenset aliquas *Callistratus Ictus in l. 28. §. 15. de pæn. Covarr. d. q. n. n. 3.* Hi sunt *l. 7. §. penult. & ult. l. ult. ff. de accus. l. 7. de custod. reor. Auth. Quæ in provincia. C. ubi de crim. ag. Nov. 69 c. 1. c. 1. extr. de raptor.* Fiat autem remissio ad petitionem judicis loci, in quo patratum est scelus, quæ si præcedat, omninò necessaria est de jure communi Romano *Nov. 134. c. 5. & ex eo desumpt Auth. si verò C. ad L. Jul. de adulter: sin minus, non tenetur judex originis vel domicilii remittere reum. Covar. d. loc. n. 6. Jul. Clar. lib. 5. §. fin. Q. 38. n. 19.* Uti nec in casu levioris alicujus delicti *Covar. d. loc. n. 7. v. octavo. Clar. de loc. n. 23.* Olim itaq; quem admodum *d. Nov. 134. cap. 1.* remissio fuit necessitatis, hodie verò urbanitatis est. Solet enim, verba sunt *Gail. 1. de pac. publ. c. 16. n. 31.* plerumq; in Ger-

in Germania & aliis Provinciis in atrocioribus delictis propter exem-
plum & locum delicti precario & jure amicitiae & vicinitatis atq; be-
nevolentiae fieri remissio, idq; sub Antigrafo, sive literis reversalibus
(ut vocant) ipsius Magistratus aut Domini remissionem petentis, quod
videl: hujusmodi remissio, remittentis jurisdictioni non sit futura no-
cumento, sed sine praesudicio.

[e] per art. 162. ubi generaliter statuitur, quod unum furtum alte-
rum aggravet, nulla adhibita distinctione. Covar. 2. var. resolut. c. 9. n. 7.
& cap. 10. n. 2. in fin. Clar. Lib. 5. sentent. §. furtum n. 12. & 13. Trcutl.
vol. 2. Disput. 30. th. 3. Lit. f. Tantum
moniti meliora sequemur.

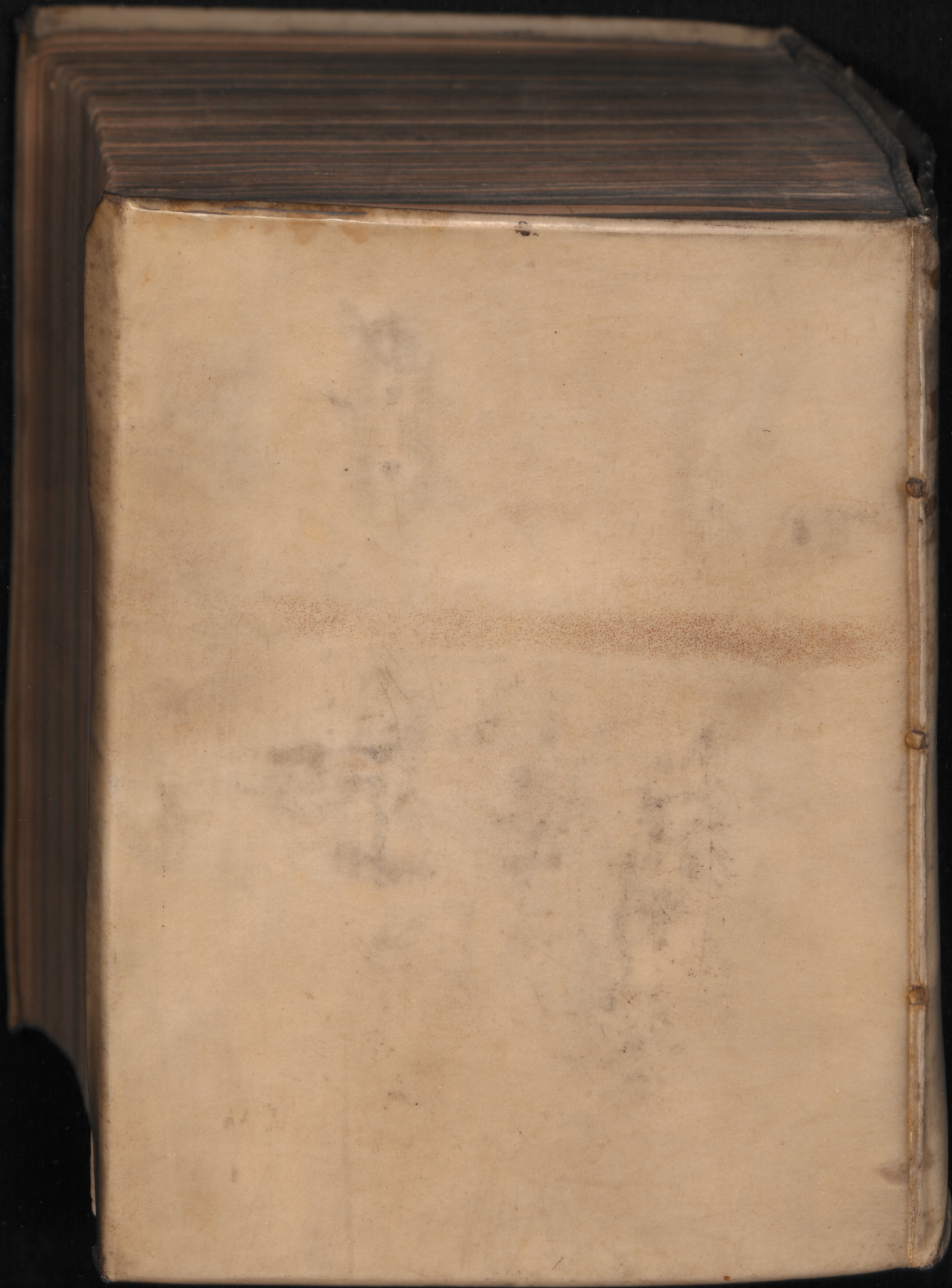
Ad Praestantissimum Dn, Respondentem.

Sunt quibus unum opus est, argenti pondera puri
Congerere, ac auri nitidi corradere acervos,
Saepe etiam vafrà tituli sub imagine justii.
Hunc rupit atq; tenet nunquam satianda voluptas,
Quae prius enervat mortali in corpore vires,
Dicere quam possis vires dici unde merenti.
Rectius at tu, MARCE, facis, dum sacra Minerva
Scrutaris, Clari oq; hauris de fonte liquores.
Maeste animo, Musasq; colas & Pallada mente
Perpetuo, illarum sanctissima castra sequaris
Sic quondam è studiis famamq; nominis auras
Captabis, meritumq; feres non vile laborum.

FRIEDERICH von Messen.







the scale towards document

quando quis obscuro loco natus, fraudu-
 tatione, nobili alicui familiae se infere-
 re, sub titulo cognationis ab aliis, vel ejus-
 dem familiae, nobilibus pecuniam, vel aliud
 dicit, vel alio modo eosdem fallat.
 Anno 1615. vagabundus quidam homo con-
 suetudinem Phocam, Palatinum Constanti-
 nopolitensem, & ex familia illustri Graecorum
 jactans, ad iuramentum intercessionum, quas
 impetraverat, in plurimorum prin-
 cipalium, & civitatibus ingentem pecuniam
 & emendicavit; cui postea, ob delicti
 poenam dictaverunt Scabini Lipsien-
 ses, anno 1629. Mens. Martio foeminae cui-
 dam, ex nobili familia se natam & bonis
 mutato nomine a Nobilibus pecuni-
 am poenam temporalis relegationis in-
 ferunt. *Carpzov. prax. criminal. part. 2.*
sequenti num. 41. adducit exem-
plum assumpto nomine Advocati cujus-
dam publicè jactaverat, quem postea
judicium Senatus virgis coedi, & exilio
condemnavit & huc exempla relata à Valer.

XVI.

us est, quando quis, personam suam pla-
 nentem suam mutat, & se pro alio suppo-
 nit, quae apud Historicos aliosque scripto-
 rum inter quae notissimum est illud Plau-
 tum in forma Amphitruonis, adversus
 nocte quadam, velut è bello rever-
 sus concubuit. Plura vide apud *Johannem*
Corac.

B 3

Corac.

